

Liever zo!

Samen positief handelen,
ook bij probleemgedrag



Donderdag
21 november 2019
Kortrijk, België

Dit congres is een initiatief van:

De Lovie vzw

Werkcentrum voor
Internationaal Vormingswerk
(W.I.V.) vzw

Vives Hogeschool Zuid vzw



Situering congres

Hoe kun je in jouw visie op mensen met probleemgedrag rekening houden met brede maatschappelijke veranderingen? Met aandacht voor kwaliteit van leven, een goed bestaan. Met warme bejegening zorg voor mensen organiseren, door anders vasthouden, platgetreden paden te verlaten. Dit congres is een uitgestoken hand aan iedereen om de schijnbare evidenties rond hoe we omgaan met probleemgedrag samen te (her)bekijken. De reflectie te maken waar we in Vlaanderen en Nederland momenteel staan met vernieuwde visies, trajecten en proefprocessen. Hoe kun je van onderuit je organisatiepraktijk vernieuwen? Welke invloed heeft

dit op je zorgcultuur? Wat moet je doen om vernieuwing toe te laten? En maak je daarbij ook gebruik van wetenschappelijke en praktisch bewezen inzichten? Hoe ga je de zorgvrager betrekken bij dit kader?

'Liever zo!' een congres met een vooruitstrevende visie en ondersteuningsmodel, een planningsproces en diverse methodieken waaruit de praktijk rond omgaan met probleemgedrag verder moet kunnen groeien. Samen doen we het in de toekomst: 'Liever zo!' - ook bij probleemgedrag'.

Congresprogramma

08.00 uur: **Een warm onthaal** met koffiekoek, koffie/thee/fruitsap

09.30 uur: **Van harte welkom** door **Ronny Dierendonck**, afgevaardigd bestuurder W.I.V. vzw

09.35 uur: **Opening van het congres** door **Patrick Deferme**, algemeen directeur De Lovie vzw

Je visie op mensen met moeilijk gedrag grondig vernieuwen. Wat kan je in de praktijk aanvangen... en hoe krijg je (uiteindelijk) alle medewerkers mee in dat denken?

09.50 uur: **Werken aan een goed bestaan** door **Gijs van Gemert**, voormalig hoogleraar in de zorg

Over de kenmerken van een brede(re) maatschappelijke transitie naar een vernieuwing van visie en praktijk in zorg en in welzijn. Een uitnodiging om de schijnbare evidenties te (her)bekijken. Hij verzorgt in de namiddag een workshop.

10.25 uur: **Vernieuwing in visie en praktijk: Liever zo!** door **Luc Struye**, ortho-agogisch directeur De Lovie vzw

Een voorstelling en concrete illustratie van de visie van De Lovie vzw in omgaan met probleemgedrag.

10.40 uur: Koffie en thee, stretchpauze

11.05 uur: **Terug naar de bedoeling** door **Wouter Hart**, organisatieadviseur Verdraaide Organisaties

Wat is er bij organiseren van zorg en welzijn nodig om de zorgvrager, de bewoner, de leerling, de patiënt of burger werkelijk tot de start van de oplossing te maken? Hij verzorgt in de namiddag een workshop.

12.40 uur: Lunch

13.40 uur: Eerste reeks **workshops**

15.00 uur: Lokaalwissel

15.10 uur: Tweede reeks **workshops**

16.30 uur: Netwerken bij een drankje en borrelhapjes



Even voorstellen: keynote sprekers van het voormiddagdeelte



Gijs van Gemert

Was in het verleden manager bij Sherpa Consult en hoogleraar gehandicaptenzorg aan de Rijksuniversiteit Groningen. Omgaan met personen met moeilijk gedrag houdt hem nog dagelijks actief. Gijs stelt zich daarbij de vraag hoe 'organiseren en zorgzaamheid', twee uiteenlopende begrippen, samen kunnen gebracht worden in een zorgvoorziening? Hoe kun je de twee tegelijkertijd op een goede manier in

de praktijk brengen? Over deze paradox schreef hij het boek 'Zorgzaamheid organiseren' (2012). Gijs ontwikkelde daarbij een manier van kijken, een model en methodiek die je meteen kunt vertalen naar je eigen werkwijze. 'Houd het klein', is een refrein dat hij wil zingen. Het is een refrein om opmerkzaamheid in zorg en in welzijn te cultiveren.



Luc Struye

Ortho-agogisch directeur van De Lovie vzw. Na zijn studies Orthopedagogische Wetenschappen aan de Universiteit van Leuven, startte hij zijn carrière bij De Lovie vzw in 1979 als ortho-agogisch begeleider. Vervolgens doorliep hij een traject van orthopedagoog, pedagogisch coördinator tot ortho-agogisch directeur vandaag. Doorheen deze loopbaan was en is hij steeds zeer nauw betrokken bij zowel

de organisatorische als inhoudelijke veranderingsprocessen in De Lovie vzw. Hij was onder meer betrokken bij het pilootproject Ter

Dale 1 (februari 1991) voor personen met verstandelijke handicap en ernstige gedrags- en emotionele problemen. Recentelijk (oktober 2018) werd het project Laubia opgestart dat nieuwe kansen biedt voor diezelfde doelgroep.

De Lovie vzw is een sociale organisatie die ondersteuning biedt aan kinderen, jongeren en volwassenen met verstandelijke handicap in de ruime Westhoek (BE). Ook mensen met bijkomende noden als gevolg van autismespectrumstoornis, psychische kwetsbaarheid, medische of fysieke problematiek, dementie... kunnen hier terecht. Door de jaren heen evolueerde De Lovie vzw naar een professionele organisatie die de persoonlijke autonomie van personen met handicap respecteert en hen stimuleert om zo zelfstandig mogelijk deel uit te maken van de samenleving.



Wouter Hart

Volgde een creatieve studie aan de Hogeschool van Utrecht en raakte daarbij geïnteresseerd in de vraag: 'wat maakt dat mensen doen wat ze doen?'. Na een stage bij het Europese centrum voor dienstbaar leiderschap ging Wouter in de leer bij prof. Teun Hardjono rond thema's als leiderschap en kwaliteitsmanagement. Na een aantal jaren als kwaliteitsmanager en organisatieadviseur te hebben gewerkt vond

Wouter in Marius Buiting zijn volgende mentor. Samen schreven zij het boek 'Verdraaide Organisaties – Terug naar de bedoeling' (2011), een enorme bestseller in Nederland. Daarop volgde 'Anders Vasthouden – 9 sleutels voor het werken vanuit de bedoeling' (2018). Wouter is in Nederland een veelgevraagd spreker. Zijn bijdrage aan dit congres is uniek in Vlaanderen en richt zich tot alle zorgsectoren.

Praktische info

Wanneer: Donderdag 21 november 2019 (registratie vanaf 08.00 uur – start programma 09.30 uur)

Waar: Hogeschool Vives Zuid, Doorniksesteenweg 145, 8500 Kortrijk (BE)

Bereikbaarheid met de wagen: Vives Hogeschool Zuid is vlot te bereiken met de wagen en er is gratis parking. We voorzien een gratis shuttle tussen parking (op wandelafstand) en Hogeschool Vives.

Bereikbaarheid met openbaar vervoer: Op verzoek bezorgen we je informatie over het aanbod aan openbaar vervoer.

Hotels: Om ontspannen aan dit congres deel te nemen, kan je de avond voordien in Kortrijk of omgeving overnachten. Op verzoek mailen wij je een lijst met hotels en b&b's in de omgeving van Kortrijk. Op deze manier voorkom je eventuele fileproblemen.

Voor wie: Het congres richt zich tot de brede sector van zorg en welzijn: jeugdhulp en gezinsondersteuning, ondersteuning van personen met een handicap, geestelijke gezondheidszorg, ouderenzorg en thuiszorg. We verwelkomen beleidsmakers, toezicht-

houders, professionele begeleiders en medewerkers, vrijwilligers, docenten en stagebegeleiders in zorg en welzijn. Zo kan er van de gelegenheid gebruik gemaakt worden om over alle sectoren heen te netwerken. Ook voor wie deel uitmaakt van het natuurlijke netwerk van een zorgvrager (ouders/brussen) of wie meerdere zorgvragers vertegenwoordigt, kan dit congres interessant zijn.

Deelnameprijs: € 110 p.p.

In de deelnameprijs zijn inbegrepen: congresmap - koffie/thee/fruit-sap en ontbijtkoek bij aankomst – lunch, drank en versnaperingen doorheen de dag - netwerkborrel en borrelhapjes.

Reductie:

- Wie vier personen inschrijft via hetzelfde inschrijvingsformulier krijgt een reductie van € 5 p.p.
- Studentenprijs: € 50,00 p.p. Andere reducties zijn niet mogelijk.
- Ouders/brussen: € 80,00 p.p.

Versturen praktische info:

Veertien dagen voor de aanvang mailen/versturen wij de laatste praktische info.

Workshops

De taaië praktijk

Gijs van Gemert (start om 13.40 u en om 15.10 u)

Mensen met (verstandelijke) handicap en ernstige gedragsproblemen moeten vaak leven in een sociaal en materieel schrale omgeving. De kwaliteit van hun bestaan is vaak al jaren onder de maat. Aan de hand van casuïstiek wordt nagegaan waarom het zo lastig is om hier verbetering in te brengen en in welke richting verbeteringen kunnen worden gezocht.

Werken vanuit de bedoeling

Wouter Hart (start om 13.40 u; eenmalige sessie)

Binnen organisaties bestaat vaak de neiging om erg veel te regelen. Stafdiensten bedenken oplossingen voor de lijn, leidinggevendenden bedenken oplossingen voor de teams en de professionals bedenken veelal ook oplossingen voor de zorgvragers, de bewoners, de patiënten, de leerlingen of burgers. Goed beschouwd is een organisatie eigenlijk één grote oplossingsmachine. En al zijn de oplossingen vaak goed bedoeld, ze sluiten vaak niet aan bij wat er nodig is in de praktijk. Soms omdat ze een erg one-size-fits-all-achtig karakter hebben. Maar soms ook omdat ze simpelweg niet de oplossingen vanuit de praktijk zelf zijn. Wat is er nodig om de zorgvrager (bewoner, leerling...) werkelijk tot de start van de oplossing te maken?

Mens... erger je niet! Professioneel handelen in het heetst van de strijd

Fred Langerak | Trifier (start om 15.10 u; eenmalige sessie)

Het belang van vroegtijdig signaleren van opbouwende spanning, bij moeilijk of onbegrepen gedrag, wordt alom erkend. Signaleren begint in de basis bij jou, professional. Deze workshop geeft je aan de hand van een praktijkcasus en op basis van ervaringen met het crisisonwikkelingsmodel (bewezen methode van Trifier) verdere verdieping hierin. Trifier gebruikt de inzichten op het gebied van vroegsignalering, het herkennen van emoties en de kennis op het gebied van bejegening en agressiepreventie en werpt een licht op daarop afgestemde interventies.

In deze workshop ontdek je wat spanningsopbouw en verwachting met je doet. En welk effect dat heeft in de spanningsopbouw. Je leert wat je nu kunt doen met het signaal dat je bij jezelf hebt gemerkt. Je ontdekt 'De-escaleren, het spel van geven en nemen' en hoe dit bij je praktijk toe te passen.

Goed werken met ondersteuningsplannen: beeldvorming in dialoog

Dr. Marjolein Herps (start om 13.40 u en om 15.10 u)

Het werken met zorg- of ondersteuningsplannen (in Vlaanderen vaak handelingsplannen genoemd) is in verschillende landen een belangrijk instrument. In een plan staat beschreven welke doelen met de ondersteuning worden nagestreefd en de afspraken die zijn gemaakt om deze doelen te realiseren. Hoewel het werken op deze manier een eenvoudige vanzelfsprekendheid lijkt, is de praktijk dat er verschillende kanten en lastigheden aan zitten. In deze workshop bespreken we hoe gezamenlijk - zorgvrager, naasten, zorgverleners - gewerkt kan worden aan het opstellen, uitvoeren en evalueren van het individuele plan.

De tocht van een kwaliteitsvol leven

perspectief
dromen talenten
wensen



Psychofarmaca bij probleemgedrag: Liever wel of liever niet?

Arts Gerda de Kuijper (start om 13.40 u en om 15.10 u)

Het psychofarmacagebruik bij mensen met een verstandelijke handicap is hoog, meestal langdurig en off-label, d.w.z. buiten de geregistreerde indicatie, voor probleemgedrag. Er is geen bewijs dat behandeling van psychofarmaca een (blijvend) effect heeft, terwijl er wel vaak schadelijke bijwerkingen optreden. Richtlijnen adviseren afbouw, maar in de praktijk blijkt vaak dat dit niet lukt. In deze workshop wordt informatie gegeven over de achtergrond van het langdurig off-label psychofarmacagebruik bij mensen met verstandelijke handicap. Aan de hand van casuïstiek zoeken we de balans tussen voor- en nadelen van psychofarmacagebruik bij deze doelgroep.

Fred Langerak heeft als groepleider, docent en als afdelingshoofd in de gesloten jeugdzorg gewerkt. Daarnaast volgde hij meerdere acteeropleidingen en -trainingen. Acteren voor televisie en film is nog altijd zijn grote passie. De afgelopen jaren heeft hij zich als trainingsacteur gericht op trainingen in agressiehantering en gespreksvaardigheden.

Marjolein Herps, senior onderzoeker Vilans (kenniscentrum langdurige zorg, Nederland) toetst bij zorgorganisaties of de zorgplan-systematiek zorgvragergericht is. Marjolein promoveerde in 2017 op ondersteuningsplannen in de gehandicaptenzorg. Zij verbeterde samen met zorgorganisaties de kwaliteit van leven, door het afbouwen van vrijheidsbeperkende maatregelen.

Gerda de Kuijper is arts verstandelijk gehandicapten (AVG) en senior onderzoeker. Zij werkt sinds 2014 als AVG en hoofd research bij het Centrum Verstandelijke Beperking en Psychiatrie/Geestelijke Gezondheid Zorg Drenthe. Zij werkte van 1982-1992 als huisarts en arts-jeugdgezondheidszorg en heeft daarnaast als AVG steeds op het snijvlak van psychiatrie en medische zorg voor mensen met verstandelijke handicap gewerkt. In 2013 promoveerde zij met de thesis 'Aspecten van langdurig off-label antipsychoticagebruik bij mensen met een verstandelijke beperking'. Zij publiceerde reeds ruim 30 wetenschappelijke artikelen en presenteerde minstens zo vaak op congressen en symposia.

Hoe kunnen begeleiders zich afstemmen op de emotionele ontwikkeling van zorgvragers met probleemgedrag?

Filip Morisse (start om 13.40 u en om 15.10 u)

Een bejegening van zorgvragers met (verstandelijke handicap en) probleemgedrag op basis van hun emotionele ontwikkeling, gaat uit van een bijna naïef geloof van niet (aan)kunnen in plaats van niet willen. Daarnaast worden verwachtingen en doelstellingen ten aanzien van zorgvragers zoveel mogelijk omgedraaid naar afstemming van de omgeving, in de eerste plaats de dagdagelijkse begeleiders. Dit maakt deze job bijna onredelijk zwaar, maar door erkenning van de lastige gevoelens en emotionele noden van begeleiders en bijhorende coaching, worden deze begeleiders vaak meesters in emotionele deskundigheid.

Agressie en grensoverschrijdend gedrag van patiënten: een zorg in de zorg?

Dr. Tina Vandecasteele | Vives - UGent (start om 13.40 u en om 15.10 u)

Tijdens deze workshop is het de bedoeling om stil te staan bij agressie en grensoverschrijdend gedrag: over wat het is voor patiënten, wat het betekent voor verpleegkundigen, en wat het teweegbrengt in verpleegkundige teams. Vervolgens worden er ook praktische tips aangereikt in het omgaan met agressie en grensoverschrijdend gedrag: over het erkennen van eigen grenzen, het begrijpen van de woorden of het gedrag van de patiënt, en het verwoorden van wat soms moeilijk te verwoorden is.

De tocht naar de Himalaya...

Ronny Dierendonck (W.I.V. vzw) i.s.m. Veronique Minsart (De Lovie vzw) (start om 13.40 u, loopt de ganse namiddag)

Een actieve workshop voor ouders, brussen en familieleden van personen met een handicap of voor de kinderen waarvan de ouder(s) in een woon- en zorgcentrum verblijven. In deze workshop gebruikt men het beeld van de tocht naar de

Welke bergtocht wil je maken?



het lonkend perspectief

Himalaya, een zware onderneming waarin sherpa's een zeer belangrijke plaats innemen. De lastige tocht staat symbool voor de ondersteuning van personen met moeilijk gedrag en de sherpa's zijn zowel de ouders/familieleden als de ondersteuners. Binnen een veilig kader gaan de deelnemers met elkaar aan de slag. Theorie komt er niet aan bod, wel de verzuchtingen, de onzekerheden, de vragen, de angsten en zelfs het verdriet van de deelnemers. Men hoeft niet welbespraakt te zijn en men dient zeker geen schrik te hebben om het woord te voeren. Opdrachten en gesprekken in kleine groepen maken deze workshop voor iedereen toegankelijk.

Triple-C: Probleemgedrag? Nee, behoeften als uitgangspunt!

Hans van Wouwe (start om 13.40 u en om 15.10 u)

Deze workshop geeft je inzicht in Triple-C (Cliënt, Coach en Competentie) als behandelend model voor cliënten, als ondersteunend model voor professionals en verbindend model voor de organisatie. Relatie en gehechtheid door 'onvoorwaardelijkheid', competenties door 'betekenisverlening', menswaardigheid door 'oog voor behoeften'. Mythes worden weer mensen. Breng je eigen casuïstiek in en leer anders denken, kijken en doen.

Filip Morisse is zorgmanager in het psychiatrisch centrum Dr. Guislain (Gent). Hij heeft bijna 30 jaar ervaring in de psychiatrie voor observatie en behandeling van volwassenen met verstandelijke handicap en bijkomende geestelijke gezondheidsproblemen. Daarnaast geeft Filip consultatie/advies en opleiding/vorming aan heel wat voorzieningen en diensten in Vlaanderen en in Nederland. Filip is één van de trekkers van de SENSEO-beweging in Vlaanderen, die expertise verspreidt over de emotionele ontwikkeling van personen met verstandelijke handicap.

Tina Vandecasteele behaalde het diploma Verpleegkunde en het diploma Master of Science in de Verpleegkunde en de Vroedkunde aan de Universiteit van Gent. Tina werkt als onderzoeker aan de VIVES Hogeschool - campus Roeselare, als medewerker bij het Universitair Centrum voor Verpleegkunde en Vroedkunde aan de Universiteit van Gent, en combineert deze functies met een betrokkenheid als thuisverpleegkundige op zelfstandige basis. Haar doctoraatsonderzoek 'Agressie en grensoverschrijdend gedrag in de gezondheidszorg: inzicht in de beleving, ontstaansmechanismen en implicaties voor de verpleegkundige praktijk' werd beëindigd in maart 2018 onder begeleiding van Prof. dr. Sofie Verhaeghe en Prof. dr. Ann Van Hecke.

Ronny Dierendonck werkt reeds meer dan 25 jaar met ouders, familieleden en kinderen. Tijdens deze namiddag zal hij samen met Veronique Minsart, coördinator agogische ondersteuning in De Lovie vzw de workshop begeleiden. Veiligheid, respect, anders vasthouden, luisteren, leuke opdrachten, informatie delen, energie opdoen en inleven zijn zaken die uitvoerig aan bod komen. Door dit te delen met elkaar krijgen de deelnemers een extra portie energie. Op het einde van de namiddag bereiken we misschien niet de top, maar gaat iedereen met een gevoel van verbondenheid naar huis.

Hans van Wouwe is orthopedagoog en gezondheidszorg-psycholoog, hoofd behandeling bij ASVZ. Sinds 1985 reeds werkzaam in de begeleiding en behandeling van mensen met een (verstandelijke) handicap en ernstige gedragsproblematiek. Hij is de ontwikkelaar van Triple-C en co-auteur van 'Gewoon is anders' (2011) en 'Het gewone leven ervaren' (2015).

Dankjewel!

Dank aan de sponsors:



Dank aan de locatiepartner: Vives Hogeschool Zuid

Dank aan onze communicatiepartners: Trefpunt Zorg, Vlaams Welzijnsverbond, Zorgnet-Icuro, Steunpunt Mens en Samenleving

Dank aan de werkgroep 'Liever zo!'

Catering: Dolce Italia – Kortrijk

Onthaal en pauzes worden verzorgd door zorgvragers van De Lovie vzw in een samenwerking met vrijwilligers van W.I.V. vzw

Illustraties: Sven Verhaeghe



Muzikale omlijsting
van het congres:
Rudy De Sutter

Rudy de Sutter componeerde grote en kleine werken voor diverse bezettingen. Sinds 1978 werkt hij als freelance pianist/componist/synthesizerspeler voor diverse muziek- en theaterensembles, zowel in binnen- als buitenland. Hij is tevens plastisch kunstenaar.

Inschrijven

Inschrijvingen worden geboekt in rangorde van binnenkomen. Je bent pas definitief ingeschreven wanneer je betaling in ons bezit is. Je schrijft in voor het volledige congres. Pas na betaling ontvang je alle verdere informatie. Wij geven de voorkeur aan **online inschrijving**. [Hier vind je het inschrijvingsformulier](#). Na ontvangst van je inschrijvingsformulier sturen wij een factuur. Deze dient binnen de 21 dagen na ontvangst te worden verffend. Wie wenst te genieten van een reductie schrijft het verschuldigde bedrag uiterlijk tegen 1 november 2019 over. **Belangrijk:** wie 14 dagen na inschrijving geen factuur ontving, verwittigt ons hiervan via mail (info@wiv.be).

Workshops: samen met de factuur ontvang je het formulier voor deelname aan de workshops. Er dient een formulier per deelnemer te worden ingevuld.

Vragen/communicatie: bezorg ons al je vragen omtrent inschrijvingen e.d. via mail: info@wiv.be Binnen één dag krijg je antwoord.

De ondergetekende (naam, voornaam):

schrijft hierbij _____ perso(o)n(en) in voor het congres van 21 november 2019 te Kortrijk (BE).

☐ Ik opteer voor €5,00 reductie per persoon en betaal uiterlijk tegen 1 november 2019

☐ Ik opteer voor het studententarief (€50,00 p.p.). Naam school en opleiding: _____

☐ Ik opteer voor tarief ouders/brussen (€80,00 p.p.)

☐ Via mail ben ik te contacteren:

☐ Via telefoon:

Facturatiegegevens (nauwkeurig invullen a.u.b.)

Naam persoon of voorziening: _____

Stad/Gemeente: _____

Postcode: _____

Straat/Nr.: _____

BTW- of ondernemingsnummer: _____

De factuur mailen naar: _____

Contactpersoon: _____

Telefoon: _____